

Covid-19 - påverkan för barn o ungdomar i skolan

Nils Lundin

överläkare, verksamhetsområde Barn o Ungdom,
Skånes sjukhus NV, Helsingborgs lasarett
medicinsk rådgivare UM Skåne
skolläkare

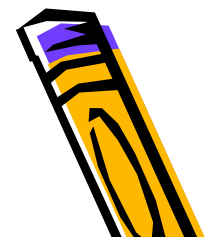
Ram

- "Alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola" (ur Regeringsformen 2 kap. 18 § (1974:152))
- "Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla" (ur Barnkonventionen artikel 28)
- **Distansundervisning** - interaktiv undervisning via informations- o kommunikationsteknik, elever o lärare åtskilda i både rum och tid. Inget krav på lärare fysiskt närvarande när undervisningen bedrivs. (ur skollagen 1 kap. 3 § och 22 kap. 11 §)
- **Fjärrundervisning** - interaktiv undervisning via informations- o kommunikationsteknik, elever o lärare åtskilda i rum men inte i tid. Undervisningen sker i lokaler som skolenheten disponerar. I grundskolan ska handledare vara närvarande där eleverna befinner sig. I gymnasieskolan ska handledare vara närvarande, men inte nödvändigt i samma lokal (ur skollagen 1 kap. 3 § o 21 kap. 12-13 §§)

Mellanadolescens - jämnåriga viktigaste arenan

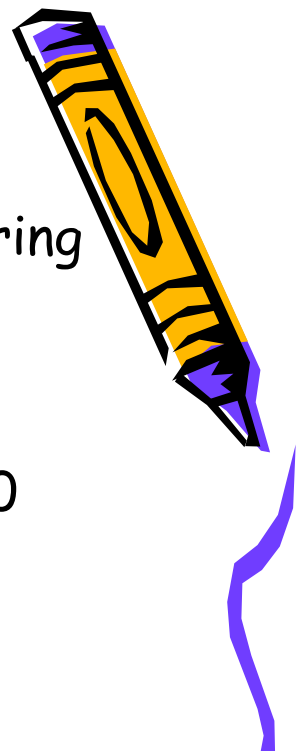

Det bio-psyko-socio-sexuella utvecklingschemat (modifierat från Berg-Kelly och WHO)

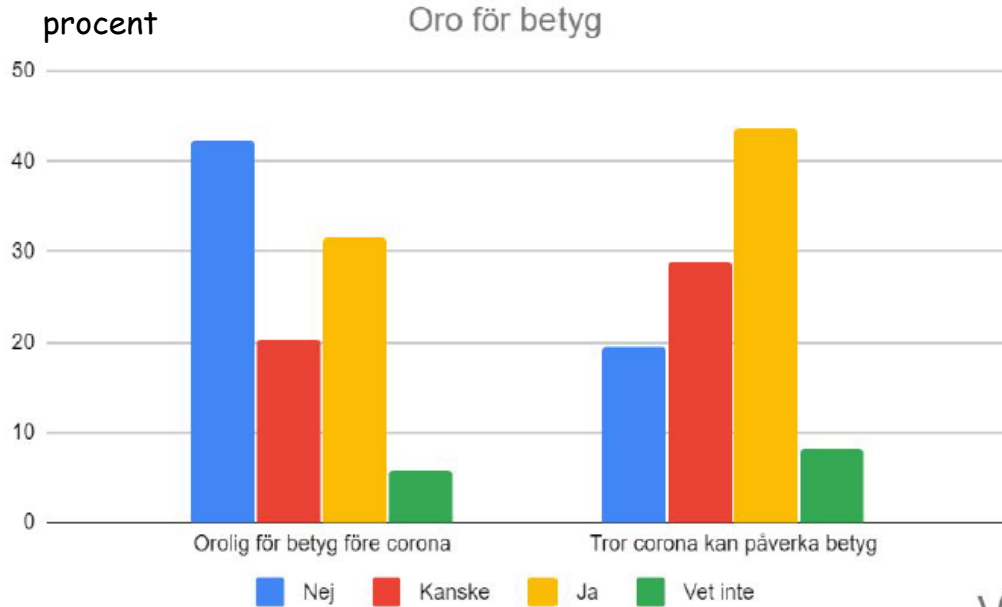
	Tidig adolescens Mellanstadium – tidigt högstadium 10 – 13 år	Mellanadolescens Högstadium – tidigt gymnasium 13 – 17 år	Sen adolescens Sent gymnasium och framåt 17 – 25 år
Biologiska aspekter	pubertetsutveckling, är jag normal?		
Psykologiska aspekter	utmognad		
	vuxen kropp		
	konkret tänkande, här och nu tillbaka till konkret vid stress		
Sociala aspekter	abstrakt tänkande		
	omnipotens, osårbarhet	vem är jag? duger jag? rollspel, experiment med livsstilar	mogen identitet, realistiska insikter
	här och nu	vecka-veckor	framtid
Sexuella aspekter	familjen – med och mot	jämnåriga – med eller ej?	nyorientering mot vuxna och signifikanta andra
	diskussionsövande, drömmande, idolisering	innehållet i relationer mer betydelsefullt	
	utforskande av den egna kroppen	utforskande av romantiska och sexuella relationer	mer stabila och ömsesidiga relationer

Barns vardagspåverkan

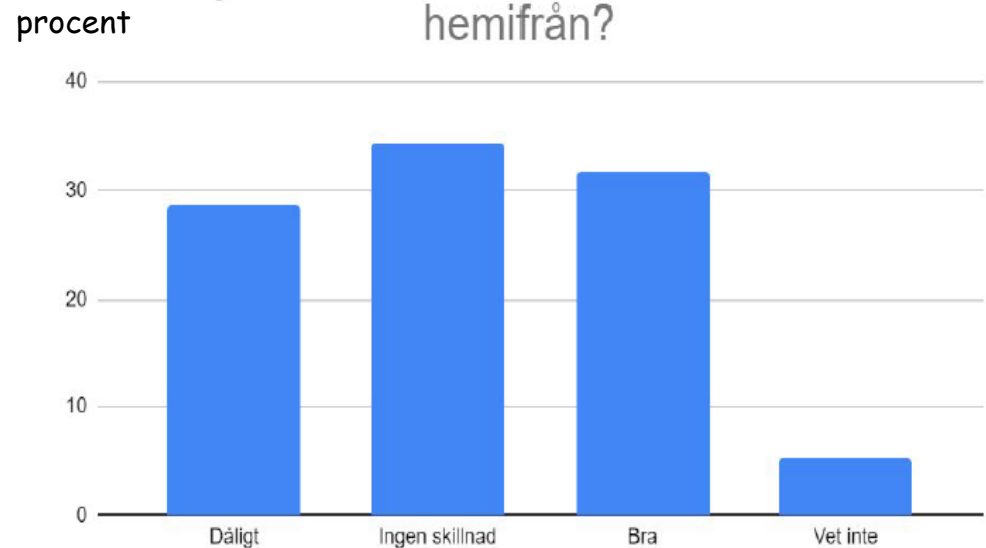
ur "Kartläggning kring hur barns vardag påverkas av coronapandemin", UNICEF, maj 2020

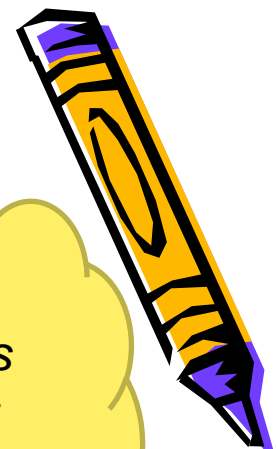
434 barn Åk6 o 9, Stockholm stad
39 skolor tillfrågades, 14 skolor deltog

Vad tycker du om att dina föräldrar arbetar hemifrån?

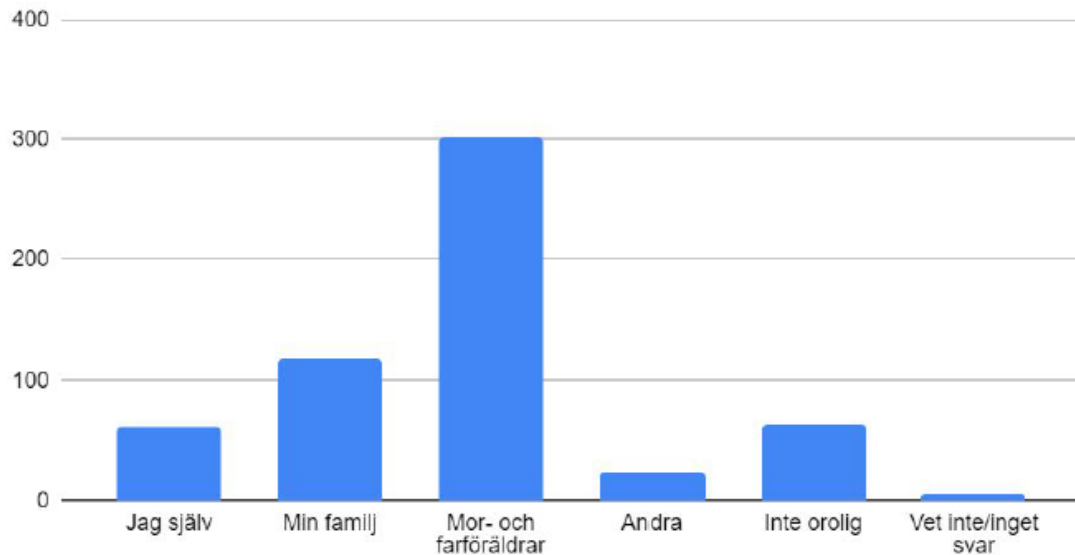

Barns vardagspåverkan, forts

antal

Är du orolig att någon du känner ska bli sjuk?

Det som påverkat oss mest av allt är nationella proven är inställda

Måste vara försiktig och inte andas på min pappa, han är i riskzon

Jag har inga fritidsaktiviteter för tillfället och jag kan inte träffa min mormor. Jag kan inte heller gå hem till vänner lika mycket

Skolbekymmer

distansintervjuer med 106 enskilda
o offentliga grundskolehuvudmän

Första gången jag någonsin behövt säga till elever "Klä på dig!"

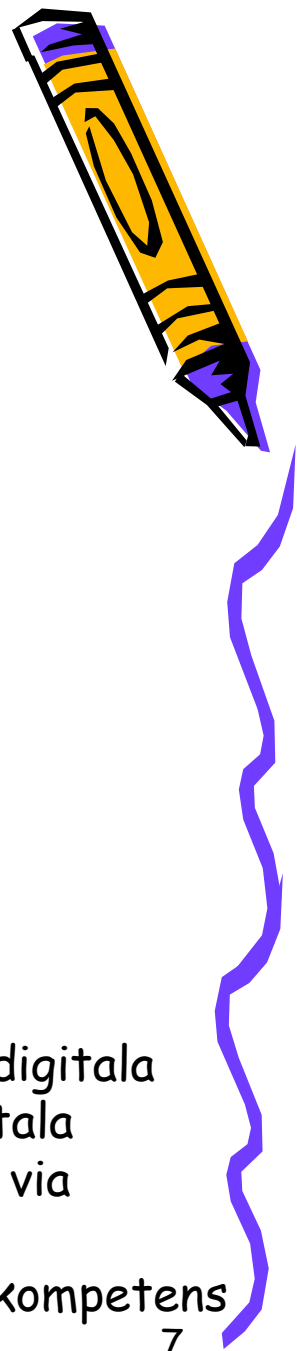
- inledningsvis ökad elevfrånvaro, över tid o genom vidtagna åtgärder, minskat bland flesta elevgrupper
- ökad frånvaro hos de elever som redan innan pandemin hade stor frånvaro
- ökad lärarfrånvaro o distansundervisning påverkat möjligheter identifiera elevers behov av stöd o erbjuda elever extra anpassningar/särskilt stöd
- ökade arbetsbelastningen på lärare påverkar längre fram
- distansundervisningens svårigheter: nyanlända - språket hinder för fungerande distansundervisning
- problem tillgång till digitala verktyg och APL (arbetsplatsförlagt lärande)

ur "Skolhuvudmäns utmaningar och möjligheter under Corona-pandemin". Skolinspektionen. Dnr 2020:4850.

Skolutveckling, forts

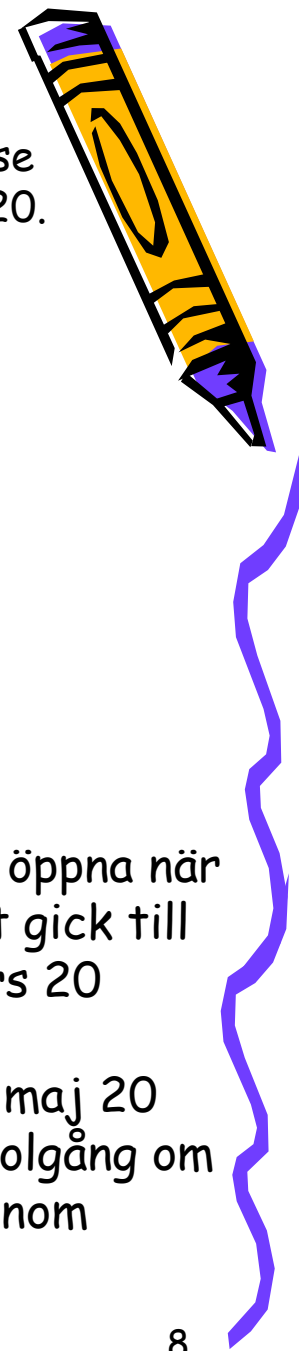
- ökat incitament påskynda digitalisera undervisning
- digitala mötesformer:
 - utvecklingssamtal/föräldramöten
 - bägge vårdnadshavare med
 - överlämningar mellan skolor, möten mellan rektorer, konferenser, kvällsmöten, möten med elevhälsan

skolsköterska o skolkurator digitala stresshanteringskurser, digitala lunchpromenader med elever via selfiepinne
ur Elevhälsa. 2:2021. Gothia kompetens

Att stänga eller inte stänga....

ur "Covid-19 hos förskole- och skolbarn, en jämförelse mellan Finland och Sverige", FHM, 2020.

- skolstängningar liten påverkan på antalet fall covid-19 bland barn
- barn utgör ingen riskgrupp för allvarligt sjuk vid covid-19
- barn spelar liten roll i smittspridningen (ytterligare studier behövs)
- negativa effekter av skolstängning noga vägas mot ev positiva effekter på minskad spridning av SARS-CoV-2 i samhället

Sverige:

höll förskolor/grundskolor öppna när gymnasieskolor/universitet gick till distansundervisning 17 mars 20

Finland:

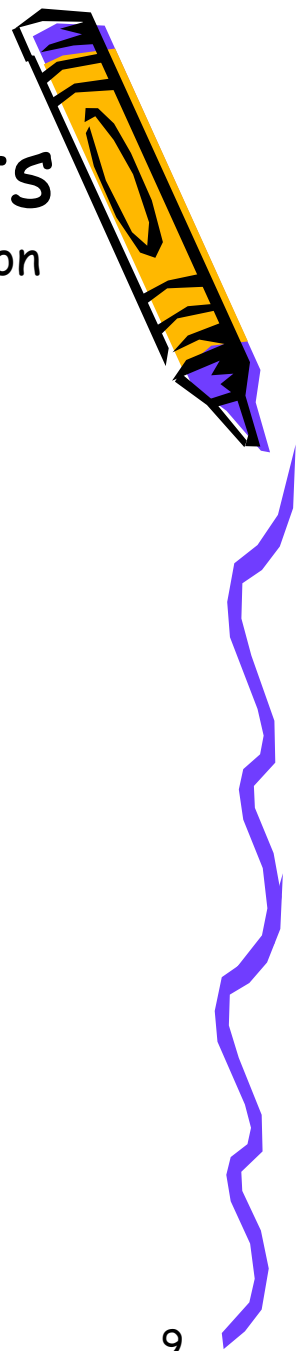
stängde skolor 18 mars-13 maj 20 (undantag Åk 1-3, vanlig skolgång om vårdnadshavare arbetade inom samhällsviktig funktion)

EMI - elevhälsans medicinska insats

Svenska skolläkarföreningens rekommendation

- restriktion medföljande anhöriga
- vårdnadshavare med på telefon
- prioritera vaccinationer o "kontrollelever"
- elevhälsa med kurator o skolsköterska tillgänglig via telefon
- prioritera telefon/digitala sekretessäkra möten

Barnombudsmannen

ur "Covid-19-pandemins konsekvenser för barn"
BO Rapport 2020-0218, juni 2021

- elevers rätt till utbildning
- utbildningstapp
- kvalitet i distansundervisning inte lika hög som närundervisning
- distansundervisning försvårar skolans kompensatoriska uppdrag (stärka alla barns lärande oavsett hemförhållanden/individuella förutsättningar)

Familjestress

- VAB 33 procent högre mars-augusti 2020 jämfört med 2019
- frånvaron på arbetsplatser ökade 40% mars-april 2020 jämfört med tidigare år
- samtal till kvinnojourer i EU ökade 60% vår 2020
- 20% ökning BRIS-samtal 2020 jämfört med 2019
- samtal våld, utsatthet o familjekonflikter ökade kraftigt under vår/sommar 2020

ur "Barn och unga under coronapandemin". Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Rapport 2021:2. jan 2021